

تبیین جلوه‌های کلامی در قصه حضرت مریم(س)

عضو هیئت علمی دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم گفت:

عضو هیئت علمی دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم گفت: اگر به آیات منزلت حضرت مریم(س) رجوع کنیم اوصاف زیبایی را می بینیم که مفسران هم در تفسیر آن مانده اند، مانند تعبیر اصطفی. اصطفی به معنای آن است که از میان چیزی بهترین ها، پاک ها و خوب ترین ها انتخاب شود، یعنی خداوند از میان همه عالمیان از اولین و آخرین زن در عصر خودش حضرت مریم(س) را انتخاب کرد، پس با شخصیتی مواجه هستیم که در شمار انبیاء الهی نیست، اما از ظواهر آیات شریفه می شود برداشت کرد که در زمره معصومین قرار گیرد.

حضرت مریم(س) به گزارش ایکنا از خراسان رضوی، محسن دیمه کار گراب، عضو هیئت علمی دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم در نشست علمی با عنوان «جلوه های کلامی در قصه حضرت مریم(س)» که امروز ۱۹ آذر ماه در دانشکده علوم قرآنی مشهد برگزار شد، اظهار کرد: ماجرای حضرت مریم(س) از قصه مادر ایشان شروع می شود، هنگامی که همسر عمران گفت وقتی که مادر حضرت، وضع حمل می کند متوجه می شود که فرزند دختر است و نام آن را نیز مریم می گذارد.

وی افزود: شبیه ای مطرح می شود که همسر عمران هم میان دختر و پسر فرق گذاشته است یا خیر و پاسخ این است که همسر عمران چون می دید حضرت زکریا صاحب اولاد نشده است و از سوی دیگر چون کسی نیست بعد ایشان عهده دار سعادت بشری باشد، لذا خوب می داند که فرزند ذکوری داشته باشد تا این مسیر را ادامه دهد، پس تفاوتی قائل نشده و فقط به جهت این که انبیاء الهی از میان فرزندان ذکور انتخاب می شوند، ایشان دغدغه هدایت بشر را داشته اند و این که مسیر هدایت روی زمین نماند.

دیمه کار تصریح کرد: خداوند این مقام ها و منزلت والایی که به حضرت مریم(س) عنایت کرده به خاطر مادر وی بوده است، اما خدا کاری با این مادر و فرزند کرد که مقامات والایی به این دختر عنایت شد و همگان متعجب شدند به نحوی که این مقامات را در مردان هم نمی بینیم. اگر به آیات منزلت حضرت مریم(س) رجوع کنیم اوصاف زیبایی را می بینیم که مفسران هم در تفسیر آن مانده اند، مانند تعبیر اصطفی. اصطفی به معنای آن است که از میان چیزی بهترین ها، پاک ها و خوب ترین ها انتخاب شود، یعنی خداوند از میان همه عالمیان از اولین و آخرین زن در عصر خودش حضرت مریم(س) را انتخاب کرد، پس با شخصیتی مواجه هستیم که در شمار انبیاء الهی نیست، اما از ظواهر آیات شریفه می شود برداشت کرد که در زمره معصومین قرار گیرد چون بحث اصطفی مطرح شده است.

وی ادامه داد: در سایر آیات که می نگریم این وصف برای سایر انبیاء الهی همچون موسی(ع)، رسول اکرم(ص) و اهل بیت(ع) به کار رفته است، همچنین در این آیه شریفه نیز بحث تطهیر مطرح شده است، یعنی خداوند حضرت مریم(س) را تطهیر کرده است و این در حالی است که این وصف برای اهل بیت(ع) با آیه تطهیر به کار برده شده است، لذا مرحوم شیخ مفید و ابوالفتوح رازی و مرحوم علامه و فخر رازی قائل به عصمت حضرت مریم(س) با همین استدلال هستند.

دیمه کار افزود: همچنین سخن ملائکه با حضرت مریم(س) نیز در نوع خودش مطلب شگرفی است که مدام ملائکه بر ایشان نازل می شوند و سخن می گویند، از فضائل حضرت مریم(س) نیز می توان به بحث خوارق عادات و معجزات ایشان اشاره کرد. آیه ۳۷ سوره آل عمران به این مطلب اشاره دارد که هر موقع زکریا بر حضرت مریم(س) وارد می شد می دید که رزق های شگرفی از آسمان برای ایشان فراهم شده بود و همین ماجرا را اگر با قضیه حواریون مقایسه کنیم مطالب خوبی دریافت می کنیم، به نحوی که در سوره مائده به روشنی اشاره شده است که حواریون از حضرت عیسی(ع) درخواست مائده آسمانی کردند و خداوند نیز با لحن تهدید با حواریون صحبت کرد که این مائده نازل خواهد شد، اما اگر از شما کسی کافر شد او را به عذاب دردناک گرفتار خواهیم کرد.

رئیس دانشکده علوم قرآنی مشهد اظهار کرد: در آیات قرآن سخن از معجزات دیگری نیز از ایشان به میان می آید و مبحث فرزندآوری ایشان بدون اختیار کردن همسر را مشاهده می کنیم. تعبیر صدیقه را در رابطه با ایشان می بینیم که در وصف افرادی مانند حضرت علی(ع) و حضرت زهرا(س) و حضرت یوسف(ع) بیان شده است. در دیگر آیات در سوره مریم(س) روح القدس بر ایشان نازل می شود و سخن می گوید و بلافاصله ایشان به این شخص اخطار می دهد که تقوای الهی پیشه کند و بعد روح القدس خود را معرفی می کند که برای عنایت کردن فرزند به محضر حضرت مریم(س) آمده است.

وی بیان کرد: مطلب دیگری که بیان می شود درخت خشک شده ای است که خرما می دهد که این نیز به نظر بنده این درخت ذی شعور می باشد و از معرفت خود این خرما را به حضرت عنایت می کند. شبیه این میحث را در مورد حضرت یونس(ع) نیز می بینیم که قرآن می فرماید و انبتنا علیهم شجره... که در واقع هنگامی که حضرت به ساحل می رسند به جهت حضور در شکم ماهی نحیف و لاغر شده بودند و خداوند یقظین را به ایشان عنایت می کنند، فاشارت الیه قالو... در اینجا حضرت به عیسی(ع) اشاره می کند که در گهواره است که به سخن در آید و به پاکی حضرت مریم(س) شهادت دهد.

دیمه کار تصریح کرد: شبیه این مطلب نیز در مورد حضرت یوسف می باشد که طبق مشهور مفسرین طفلی به امر الهی و دستور حضرت یوسف به سخن می آید و پاکی حضرت یوسف(ع) را شهادت می دهد. عنایتی که خداوند به حضرت زکریا کرد که فرزندش در سنین کودکی به نبوت رسید نیز به حضرت مریم(س) هم عنایت کرد که فرزندش در سنین نوزادی به نبوت برسد. متکلمان متأسفانه به بیراهه رفتند و رویکردهای گوناگونی نسبت به این مطالب بیان کردند و گفته اند که این معجزات متعلق به حضرت مریم(س) نیست.

وی گفت: به عقیده معتزله معجزات منحصر به انبیاء الهی می باشد و شخصی غیر انبیاء الهی نمی تواند صاحب معجزه باشد و می گویند این معجزات حضرت زکریا(ع) است که در عصر حضرت مریم(س) زندگی می کرد، لذا مینای افراد بدان جهت که قرآنی نیست موجب بیراهه رفتن ایشان شده است.

عضو هیئت علمی دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم بیان کرد: در همین فضا می توان مباحث امامت را نیز مطرح کرد که از افرادی معجزه سر زده است که در زمره انبیاء الهی نبوده اند و برخی دیگر گفته اند که این معجزات ارهاص است و معجزات متعلق به فرزند حضرت مریم(س) می باشد، شبیه اتفاقات خارق العاده ای که قبل از ولادت حضرت رسول اکرم(ص) رخ داده بود و عده ای دیگر گفته اند که حضرت مریم(س) در زمره پیامبران است.

وی گفت: اما شیخ مفید به این نکته اشاره کرده که این معجزات از جانب خود حضرت بوده است، پس درباره حضرت مریم(س) اوصافی را مشاهده می کنیم که در اوصاف انبیاء الهی و اهل بیت(ع) نیز مطرح شده است. خداوند در قرآن از حضرت مریم(س) یاد کرده است تا بعدتر اذهان را به مقام و منزلت والای حضرت صدیقه طاهره(س) رهنمون سازد.